

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-983/5904

Ankara

20 / 12 / 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 18/11/2004 tarihinde kararlaştırılan "İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Koruma Sözleşmesine Ek Ölüm Cezasının Her Koşulda Kaldırılmasına Dair 13 No.lu Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

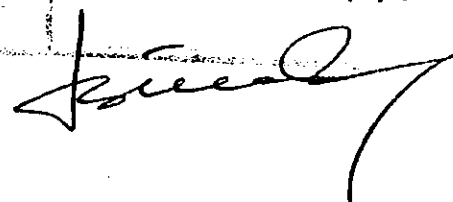
Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe

24.12.2004	1/940
kanun	15/13-
- Adalet	
- Anayasa	
- Dışişleri	

GEREKÇE

Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanan İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşme'ye Ek Ölüm Cezasının Her Durumda Kaldırılmasına Dair 13 Sayılı Protokol'ün 7nci maddesi uyarınca, Avrupa Konseyi'ne üye on devlet tarafından onaylanmasını müteakiben 1/7/2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Protokol ile ölüm cezasının savaş ve yakın savaş tehlikesi zamanları da dahil olmak üzere, her hâlde kaldırılması amaçlanmıştır.

4709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanunun 15 inci maddesi ile, Anayasanın 38 inci maddesinde yapılan değişiklikle savaş, çok yakın savaş tehdidi ve terör suçları hâlleri dışında ölüm cezası verilmemesi öngörülmüştür.

Daha sonra, 5170 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanunla, Anayasanın 15, 17,38 ve 87 nci maddelerinde yapılan değişikliklerle ölüm cezaları Anayasadan çıkartılmıştır.

5218 sayılı Ölüm Cezasının Kaldırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunla; 765 sayılı Türk Ceza Kanununda, 1322 sayılı Kanunların ve Nizamnamelerin Sureti Neşir ve İlân ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanunda, 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda, 6831 sayılı Orman Kanununda, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda, 1481 sayılı Asayiş Müessir Bazı Fiillerin Önlenmesi Hakkında Kanunda, 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunda, 2797 sayılı Yargıtay Kanununda, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda, 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanununda ve 30/5/1283 tarihli Demiryollarının Usulü Zabitasına Dair Nizamnamede yer alan ölüm veya idam cezalarına ilişkin hükümler kaldırılmış ve bu kanunlarda yer alan ölüm veya idam cezasını gerektiren fiillerin karşılığında ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezası öngörülmüştür.

İnsanın sadece insan olduğu için doğumundan itibaren yaşam hakkının da aralarında bulunduğu bazı vazgeçilmez haklara sahip olduğunu kabul eden çağımızın insan hakları anlayışına uygun olarak, 28 Nisan 1983 tarihinde imzaya açılan ve 1 Mart 1985 tarihinde yürürlüğe giren ve barış zamanında ölüm cezası verilmemesini öngören İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşme'ye Ek Ölüm Cezasının Kaldırılmasına Dair 6 Sayılı Protokol 15/1/2003 tarihinde ülkemiz tarafından imzalanmış, 26/6/2003 tarihli ve 4913 sayılı Kanun ile onaylanmıştır. 6 Sayılı Ek Protokol, uluslararası hukukta ölüm cezasını kısmen de olsa, ilk defa taraf devletleri bağlayıcı bir şekilde kaldırmış bulunan bir belge olarak önemli bir işleve sahiptir.

İnfazı ne kadar az acı verecek şekilde düzenlenirse düzenlensin, kişinin bedeni üzerinde şiddet uygulamak suretiyle yerine getirilen, böylece fiziksel acının yanı sıra, infaz anına kadar dayanılması zor bir manevî acı da verdiği için insan onuruyla bağdaşmayan, sadece tatbik edilecek kişiye değil, yakınlarına da vereceği ızdırap için cezaların şahsılığı ilkesi ile de bağdaşmayan ölüm cezası, Ölüm Cezasının Her Durumda Kaldırılmasına Dair 13 Sayılı Ek Protokol ile savaş ve çok yakın savaş hâllerinde dahi kaldırılarak çağdaş ceza hukukunun gerekleri uluslararası alana da taşınmış bulunmaktadır.

Protokol'ün onaylanması ile ülkemiz, yaşam hakkının korunması hususunda uluslararası hukukun bulunduğu son merhaleye ulaşmış olacaktır.

T/ 751

İNSAN HAKLARINI VE TEMEL ÖZGÜRLÜKLERİ KORUMA SÖZLEŞMESİNE EK
ÖLÜM CEZASININ HER KOŞULDA KALDIRILMASINA DAİR 13 NO.LU PROTOKOLÜN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞU
HAKKINDA KANUN TASARISI

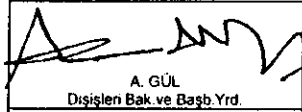

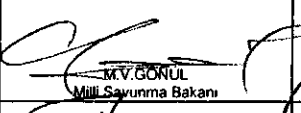
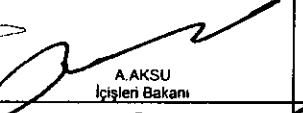

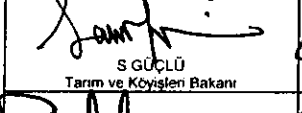
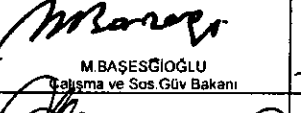

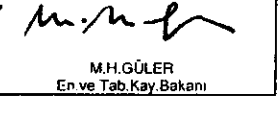

Madde 1- Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanarak 3 Mayıs 2002 tarihinde imzaya açılan ve Türkiye tarafından 9 Ocak 2004 tarihinde Strazburg'da imzalanan "İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Koruma Sözleşmesi'ne Ek Ölüm Cezasının Her Koşulda Kaldırılmasına Dair 13 No.lu Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

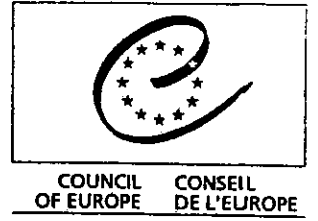
RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 A. GÜL Dışişleri Bak.ve Başb.Yrd.	 A. ŞENER Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	 M.A.ŞAHİN Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	 B.ATALAY Devlet Bakanı
 H.H. GÜLER A.BABAKAN Devlet Bakanı V.	 G. AKŞİT M.AYDIN Devlet Bakanı V.	 G. AKŞİT Devlet Bakanı	 A. ÇİSKİ K.İZNER Devlet Bakanı V.
 C. ÇİÇEK Adalet Bakanı	 M.V. GÖNÜL Milli Savunma Bakanı	 A. AKSU İçişleri Bakanı	 K. UNAKITAN Maliye Bakanı
 H. ÇELİK Milli Eğitim Bakanı	 Z. FİĞİRCİ Bayındırlık ve İskan Bakanı	 R. AKBAĞ Sağlık Bakanı V.	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 S. GÜÇLÜ Tarım ve Köyşeri Bakanı	 M. BAŞEŞCİOĞLU Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	 A. ÇİSKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M.H. GÜLER En. ve Tab. Kay. Bakanı
 E. MUMCU Kültür ve Turizm Bakanı	 Ö. PEPE Çevre ve Orman Bakanı		

Dosya No.

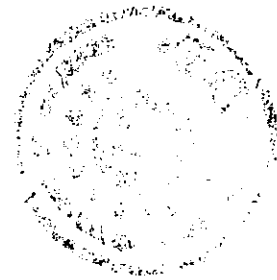
101-983

1640

Avrupa Sözleşmeleri Külliyyatı - No. 187

**İNSAN HAKLARINI VE TEMEL ÖZGÜRLÜKLERİ
KORUMA SÖZLEŞMESİ'NE EK ÖLÜM CEZASININ
HER KOŞULDA KALDIRILMASINA DAİR 13
NO.LU PROTOKOL**

Vilnius, 3.V.2002

İşbu Protokol'ü imzalayan Avrupa Konseyi üyesi devletler,

Demokratik bir toplumda herkesin yaşama hakkının temel bir değer olduğuna ve ölüm cezasının kaldırılmasının bu hakkın korunmasında ve tüm insanların haysiyetlerinin tamamıyla tanınmasında büyük bir önem taşıdığına inanarak;

Roma'da 4 Kasım 1950 tarihinde imzalanan İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Koruma Sözleşmesi'nin (bundan böyle Sözleşme olarak anılacaktır) teminat altına aldığı yaşama hakkının korunmasını güçlendirmeyi temenni ederek;

Strazburg'da 28 Nisan 1983 tarihinde imzalanan Sözleşme'ye Ek Ölüm Cezasının Kaldırılmasına Dair 6 No.lu Protokol'ün, savaş ya da yakın savaş tehlikesi zamanında işlenmiş olan fiiller için verilen ölüm cezalarını ortadan kaldırmadığını göz önünde bulundurarak;

Ölüm cezasının her durumda kaldırılması için nihai adımı atmaya karar vererek;

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

Madde 1 - Ölüm cezasının kaldırılması

Ölüm cezası kaldırılmıştır. Hiç kimse bu cezaya çarptırılmaz ve idam edilemez.

Madde 2 - İstisna getirme yasağı

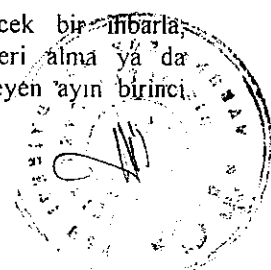
Sözleşme'nin 15inci maddesine dayanılarak bu Protokol'ün hükümlerine istisna getirilmeyecektir.

Madde 3 - Çekince koyma yasağı

Sözleşme'nin 57nci maddesine dayanılarak bu Protokol'ün hükümleriyle ilgili hiçbir çekince konulamaz.

Madde 4 - Ülkesel uygulama

- 1 Her devlet, imza anında veya onaylama, kabul yahut uygun bulma belgesini tevdi ederken bu Protokol'ün uygulanacağı ülke ya da ülkeleri belirtir.
- 2 Her devlet, daha sonraki bir tarihte, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bildirimde bulunarak, bu Protokol'ün uygulama alanını, bildirimde belirtilen diğer herhangi bir ülkeye teşmil edebilir. Bu ülke bakımından Protokol, bildirim Genel Sekreter tarafından alınışını müteakip üç aylık süreyi izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girer.
- 3 İlk iki fıkraya göre yapılan herhangi bir bildirim, Genel Sekreter'e gönderilecek bir ihbarla bildirimde belirtilen ülkeyle ilgili olarak geri alınabilir ya da değiştirilebilir. Geri alma ya da değiştirme, ihbarın Genel Sekreter tarafından alınışını müteakip üç aylık süreyi izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Madde 5 - Sözleşme ile bağlantı

Bu Protokol'ün 1 ilâ 4üncü maddelerinin hükümleri Taraf Devletler arasında Sözleşme'ye ek maddeler olarak telâkki edilir, ve Sözleşme'nin bütün hükümleri buna göre uygulanır.

Madde 6 - İmza ve Onay

Bu Protokol, Sözleşme'yi imzalamış olan Avrupa Konseyi üyesi devletlerin imzalarına açıktır. Protokol, onay, kabul veya uygun bulma işlemlerine tâbidir. Avrupa Konseyi üyesi bir devlet, aynı zamanda veya daha önceden Sözleşme'yi onaylamadıkça, bu Protokol'ü onaylayamaz, kabul edemez veya uygun bulamaz. Onaylama, kabul veya uygun bulma belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne tevdi edilir.

Madde 7 - Yürürlüğe giriş

- 1 Bu Protokol, on Avrupa Konseyi üyesi devletin 6ncı madde hükümleri uyarınca Protokol ile bağlanma hususundaki rızalarını beyan ettikleri tarihten itibaren üç aylık bir süreyi izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girer.
- 2 Bu Protokol ile bağlanma hususundaki rızasını daha sonra beyan eden üye devletler için Protokol, onay, kabul ya da uygun bulma belgesini tevdi ettikleri tarihten itibaren üç aylık bir süreyi izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Madde 8 - Muhafaza Görevleri

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Avrupa Konseyi üyesi devletlere:

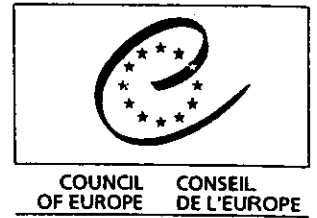
- a her imzalamayı,
- b her onaylama, kabul etme ve uygun bulma belgesinin tevdiini,
- c 4 ve 7nci maddeler gereğince, bu Protokol'ün yürürlüğe girdiği her tarihi,
- d bu Protokol ile ilgili diğer her işlem, bildirim ve yazışmayı,

Bildirir.

Yukarıdaki hükümleri tasdiklen, aşağıda imzaları bulunan ve usulüne uygun şekilde yetkili kılınmış temsilciler bu Protokol'ü imzalamışlardır.

2002 Mayısının 3üncü günü, Vilnius'da, Avrupa Konseyi arşivlerinde muhafaza edilmek ve her iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere, İngilizce ve Fransızca tek bir nüsha hâlinde düzenlenmiştir. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri tasdikli suretleri Avrupa Konseyi üyesi devletlerin her birine gönderecektir.

European Treaty Series - No. 187

**PROTOCOL No. 13
TO THE CONVENTION FOR THE
PROTECTION OF HUMAN RIGHTS
AND FUNDAMENTAL FREEDOMS,
CONCERNING THE ABOLITION
OF THE DEATH PENALTY
IN ALL CIRCUMSTANCES**

Vilnius, 3.V.2002

The member States of the Council of Europe signatory hereto,

Convinced that everyone's right to life is a basic value in a democratic society and that the abolition of the death penalty is essential for the protection of this right and for the full recognition of the inherent dignity of all human beings;

Wishing to strengthen the protection of the right to life guaranteed by the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention");

Noting that Protocol No. 6 to the Convention, concerning the Abolition of the Death Penalty, signed at Strasbourg on 28 April 1983, does not exclude the death penalty in respect of acts committed in time of war or of imminent threat of war;

Being resolved to take the final step in order to abolish the death penalty in all circumstances,

Have agreed as follows:

Article 1 – Abolition of the death penalty

The death penalty shall be abolished. No one shall be condemned to such penalty or executed.

Article 2 – Prohibition of derogations

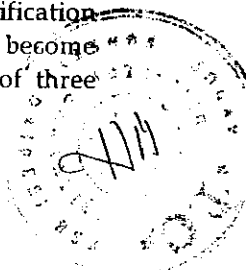
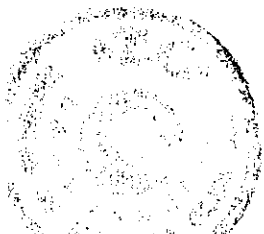
No derogation from the provisions of this Protocol shall be made under Article 15 of the Convention.

Article 3 – Prohibition of reservations

No reservation may be made under Article 57 of the Convention in respect of the provisions of this Protocol.

Article 4 – Territorial application

- 1 Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the territory or territories to which this Protocol shall apply.
- 2 Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Protocol to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.
- 3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn or modified by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal or modification shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 5 - Relationship to the Convention

As between the States Parties the provisions of Articles 1 to 4 of this Protocol shall be regarded as additional articles to the Convention, and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

Article 6 - Signature and ratification

This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe which have signed the Convention. It is subject to ratification, acceptance or approval. A member State of the Council of Europe may not ratify, accept or approve this Protocol without previously or simultaneously ratifying the Convention. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 7 - Entry into force

- 1 This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 6.
- 2 In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 8 - Depositary functions

The Secretary General of the Council of Europe shall notify all the member States of the Council of Europe of:

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 4 and 7;
- d any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Vilnius, this 3 May 2002, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

